

Vlinderparadijs in de Limousin

Ruim vijftig soorten vlinders in je tuin, wie kan dat zeggen? Het gaat op voor een 1,6 ha terrein bij mijn vakantieboerderij in de Limousin, Frankrijk. Een grote 'tuin' dus, gelegen in een streek met een nog intact kleinschalig extensief cultuurlandschap. Dit artikel biedt een inkijkje in een gebied dat zich kenmerkt als 'toen was natuur nog heel gewoon'. Hier wél volop insecten, maar ook een hoge dichtheid aan andere soorten die in Nederland zeldzaam zijn.

Tekst en foto's: Robbert Snep Toen ik in 2005 met Michiel Wallis de Vries samenwerkte in het kader van mijn promotieonderzoek naar natuur op bedrijventerreinen waren dagvlinders voor mij nog een slecht bekende soortgroep. Vanaf 2013 begon ik de dagvlinders op mijn Franse terrein gelegen in Regionaal Park Plateaux de Millevaches te fotograferen. Daar in het veld ontstond de fascinatie en ontdekte ik het interessante gedrag van de vele soorten. Na plaatselijke consultatie van Michiel en een lokale Franse vlinderexpert zag ik in dat de specifieke kenmerken van mijn terrein voor een aantal bijzondere soorten het verschil maken. Dat terrein bestaat uit drie delen: om de boerderij fruitboomgaard en struweel; droog grasland geflankeerd met ruigte en houtwallen; moeraszone waar een beekje door stroomt. Dagvlinders vormen inmiddels een belangrijke doelgroep bij mijn inrichting en beheer van het terrein.

Fruitboomgaard

Rondom de eeuwenoude boerderij staan een aantal appel- en perenbomen en oude struwelen. In 2013 fotografeerde ik een onopvallend vlindertje op een braam. Het bleek te gaan om een pruimenpage, een soort die niet eerder in het departement Creuse was waargenomen, en elders in de Limousin slechts op twee andere locaties. Uit de literatuur bleek dat deze soort vooral houdt van oude, zonbeschenen sleedoornstruwelen. Het was me al opgevallen dat er

dikke sleedoorns stonden (stamdoorsnede ruim 25 cm), en dit jaar ben ik begonnen dit struweel te revitaliseren door de hazelaars die de sleedoorns overwoerden stapsgewijs te snoeien. Andere interessante soorten die direct rondom het huis worden gezien (onder meer op buddleja): bosrand-, kleine en grote parelmoervlinder, keizersmantel, kleine en blauwe ijsvogelvlinder, rouwmantel, witbandzandoog, rotsvlinder en tijgerblauwtje.

Droog grasland & ruigte

In 2005 waren de droge delen van het beekdal nog louter koeienweide omzoomd door smalle houtwallen en oude eiken. Tegenwoordig is er door gebrek aan beweiding een brede zoom-mantelvegetatie ontstaan, met braamstruwelen, grote brandnetelruigten en spontane opslag van jong bos. Sinds enkele jaren probeer ik middels gefaseerd hooilandbeheer een deel als bloemrijk grasland te behouden. Het resultaat is een rijke schakering van schralere en ruigere milieus, waar soorten te vinden zijn als kaasjeskruid-dikkopje, groot dikkopje, boswitje, groot geaderd witje, oranje luzernevlinder, bruine vuurvlinder, bruine en gewone eikenpage, groentje, klaverblauwtje, braamparelmoervlinder, dambordje en argusvlinder.

Beek en moeras

Het grootste deel van het beekdal is begroeid met moerasspirea. Hier gedijt de purperstreepparelmoer-

Situatie in 2005 (links) en 2018 (rechts).

vlinder die deze plant als waardplant heeft. Ook het bont dikkopje is er te vinden, evenals de spaanse vlag. Op de overgang tussen nat en droog staat volop kale jonker, akker- en wollige distel, waarop in de zomer tientallen vlinders tegelijk te zien zijn. Een klein deel van het beekdal wordt als hooiland beheerd. De woudparelmoervlinder komt hier af op de aanwezige kleine valeriaan, en op de open grond wordt de aardbeivlinder waargenomen. Hoog tussen de wilgen langs de beek vliegt het vrouwtje van de grote weerschijnvlinder om haar eitjes af te zetten.

Limousin als inspiratiebron

Sinds 2013 heb ik tot nu toe 52 dagvlindersoorten geteld, en dat tijdens slechts enkele weken bezoek per jaar. Dit jaar in drie weken zomervakantie zo'n 29 soorten, waarvan 4 voor het eerst waargenomen op het terrein. Het daadwerkelijke aantal aanwezige dagvlinders komt dus waarschijnlijk nog hoger uit. Het laat zich raden: ik geniet met volle teugen van dit vlinderparadijs. Ik neem de inspiratie en inzichten uit de Limousin mee om hier in Nederland met gemeenten en andere beheerders het gesprek aan te gaan over

Pruimenpage in de tuin: eerste exemplaar in de Creuse.

vlindervriendelijker beheer. Ik kan daarbij in ieder geval laten zien dat kleinschaligheid en afwisseling van verschillende habitattypen veel soorten opleveren.

Literatuur

Delmas S, P Deschamps, JM Sibert, L Chabrol, R Rougerie 2000.
Guide écologique des Papillons du Limousin, Lépidoptères
Rhopalocères.

49 van de 52 dagvlindersoorten die in de tuin gezien zijn.